

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Prašernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Narodna Ljubljana, 15—

Sramoten poraz klerikalne in Puceljeve politike

Popolna kapitulacija radičevcev — Pokopana klerikalna avtonomija — Osamljeni klerikalci — Pucelj obljublja samo drobtine — Puceljevi zavezniki bodo glasovali za proračunske dvanajstine in vse stare in nove davke

Radičevci so v pogajanjih z radikali pristali na vse njihove zahteve, priznali so vidovdansko ustavo in vse obstoječe zakone, pristali so na to, da se izvedejo volitve v oblastne skupščine in da se tudi nadalje izvaja sedanja politika Narodnega bloka. Radičevci ne zahtevajo zase nič drugega, kakor samo štiri ministrska mesta v vladi in nekoliko upanja, da bi po obsodbi Stjepana Radića mogli izposlovati zanj pomiloščenje od kralja, ki mu je še lansko jesen grozil Stjepan Radić, da ga bodo Hrvati «z vsemi častmi» pogladi preko meje in da se bo kraljevo žezlo zlomilo na hrvatskem hrbtu. Radičevci niso sodelovali pri ustvaritvi vidovdanske ustave, sabotirali so zakonodajno delo v Narodni skupščini in šele, ko so občutili na svojem tilniku močno roko zakona, ki jih je tirala na odgovor za njihovo veleizdajalsko početje, ko je državno oblastvo zaprlo Stjepana Radića radi njegovega hujskanja proti obstoju naše države, radi njegovih zvez z našimi inozemskimi sovražniki, ko so spoznali, da je naša država močna dovolj za brambo proti vsem notranjim in zunanjim nasprotnikom, je došlo njihovo izpreobrnjenje in priznali so kralja, državo ter pristali na takojšnjo ureditev, kakor jo določa vidovdanska ustava.

Veliko zaslug, da je došlo do tega izpreobrnjenja radičevcev, imajo samostojni demokrati, ki so od vsega početja pobijali veleizdajalsko početje Stjepana Radića in ki so vedno zastopali stališče, da je samo v enotni, združeni Jugoslaviji mogoč politični, kulturni, gospodarski in socialni razvoj vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Kakor pa so bili samostojni demokrati odločni nasprotniki vseh sovražnikov naše zedinjene Jugoslavije, samo tako so bili tudi vedno pripravljeni ponuditi roko v prijateljsko zvezo vsem onim, ki bi hoteli sodelovati pri izgraditvi naše države v mogočno Jugoslavijo, v zadovoljstvo vsega jugoslovenskega naroda. Samostojni demokrati vedo, da je izpreobrnjenje radičevcev sad njihovega dela in truda, zlasti pa njihove zmage pri zadnjih volitvah, pri katerih so zbrali pod okriljem Narodnega bloka za svoja načela nad 250.000 glasov.

Radičevci, ki pred par leti še niso ničesar hoteli čuti o Beogradu, ki lani niso hoteli vstopiti niti v Davidovićevo vladu, so se začeli ponujati radikalom, da vstopijo za vsako ceno v vladu. Izpreobrnjenje radičevcev so gotovo najiskrenejše pozdravili samostojni demokrati, ker so videli v njem dokaz zmage svojih načel. Kakor pa so bili vedno pripravljeni sodelovati pri ure-

ditvi naše države z vsakomur na podlagi državnega in narodnega edinstva in dasi so oni sami z velikim zadoščenjem pozdravili izpreobrnjenje Radičeve stranke, vendar nikakor niso za enkrat smatrali za potrebno, da bi naj vstopili radičevci že sedaj v vladu. Vedeli so namreč, da izpreobrnjenje radičevcev ni nastalo toliko iz notranjih nagibov, kolikor radi tega, ker so pri volitvah doživeli poraz in ker so upali da bodo na ta način še najlažje rešili za svojo stranko, v kolikor se sploh še kaj rešiti more. Samostojni demokrati vedo, da je radičevce privedla do izpreobrnjenja sila razmer, ne pa resničen kes nad storjenimi grehi. In zato so se postavili na stališče, naj radičevci prej dokažejo z dejanji, da so vredni vstopiti v vladu, kajti samo lepe besede so po vsem tem, kolikor so povzročili radičevci zla v naši državi, premajhno jamstvo za njihovo resnično izpreobrnjenje.

Stojimo pred popolnim sporazumom med radičevci in radikali in pred vstopom radičevcev v vladu. Četudi morebiti samostojni demokrati v novi vladi ne bodo več zastopani, vsekakor pa je gotovo, da je zmagala njihova dosledna politika in da danes ni več govora o avtonomiji, separatizmu in federalizmu ali republiki, s čemer so še pred meseci sleparili pri nas radičevci, prepeluhovci, predvsem pa tudi naši klerikalci. Nova vlada bo morala zasledovati politiko, ki jo je doslej vodil Narodni blok in ki jo je zastopala tudi SDS. Ako tega ne bo, se ne bo mogla vzdržati.

Najbolj so razočarani oni, ki so se doslej vezali z radičevci na podlagi avtonomističnega-separatističnega programa. To so predvsem naši klerikalci. Dr. Korošec, ki je upal, da bo z Radićevo pomočjo dosegel avtonomijo Slovenije, je ostal popolnoma osamljen, ker moremo reči, da danes ni več v Jugoslaviji razen klerikalcev stranke z avtonomističnim programom. Dr. Korošec je s svojo politiko popolnoma propadel, načela njegove stranke so poražena in s hrvatskim vprašanjem je rešeno tudi slovensko avtonomistično vprašanje, ker je z razbitjem opozicijskega bloka odstavljeno to vprašanje za vedno z dnevnega reda. Pokazalo se je, da so se klerikalci vsa leta zaman borili za svojo avtonomijo.

Doživeli so, kar smo mi napovedali naprej: Tako nikdar ne bodo mogli popraviti škode, ki so jo povzročili s svojo brezuspešno državnopravno borbo gospodarskemu življenju Slovencev.

Poleg klerikalcev igra posebno ključno vlogo tudi Puceljeva-Prepeluhova stranka.

Pucelj je osnoval zvezo s Prepeluhovimi radičevci in še pred tednom dni je zabavljajal proti politiki Narodnega bloka, danes pa mora blagoslovljati to politiko, ker so njegovi zavezniki pristali nanjo v vseh točkah. Medtem pa, ko se Pucelj sklicuje na svojo zvezo s Hrvati, pa sedaj že obenem napoveduje, naj njegovi ljudje od te radičevsko-radikalne vlade ne pričakujejo nič kakih posebnih dobrot, kajti radičevci se pri pogajanjih za sporazum z radikali niti v najmanjši meri niso spomnili na svoje slovenske zaveznike. Pucelj je zaman lezel prostovoljno v Radićevo torbo. V njej je našel samo čebulo, ki mu je sicer sedaj zbudila solze v očeh, a jedli bodo to čebulo hrvatski radičevci sami.

Pucelj, ki je nedavno s svojim tovarišem Prepeluhom bobnal po «Kmetemskem listu», da Slovenci ne marajo nobene miloščine, da zahtevamo vse, kar nam gre po zakonu in po naši davčni moči, napoveduje samo, da bomo dobili Slovenci od njegovih radičevskih zaveznikov v vladi morebiti kakšne drobtine, koliko pa bo teh drobtin in če bodo zadostovale vsaj za Pucelja samega, tega pa niti on niti Prepeluh ne veda. Za enkrat je samo to gotovo, da bodo Puceljevi prijatelji radičevci glasovali za proračunske dvanajstine in za vse tiste davščine, proti katerim je Pucelj še prejšnji teden zabavljajal v svojem listu.

Klerikalce so radičevci speljali na led in speljali so tudi Pucelja, ki je privedel svojo stranko v njihov tabor, ne da bi si zagotovil tak kot, v katerem bi lahko z gotovostjo pobiral drobtine, ki jih pričakuje z radičevske mize.

Klerikalci in Puceljevi ljudje so vsled svoje kratkovidnosti zašli v zagato, iz katere ne vedo ne naprej in ne nazaj. Od novega političnega položaja nimajo ne eni in ne drugi pričakovati ničesar drugega kakor samo ponovno blamažo. Prodajali so se in prodali radičevcem za skledo strankarske leče, nazadnje pa so ostali sami osleparjeni.

Edina, ki stoji pred slovensko javnostjo s čistim, neomadeževanim svojim načelnim programom, je samostojna demokratska stranka, ki ni nikdar kolebala pri zasledovanju svojih ciljev državnega in narodnega edinstva, popolne enakopravnosti vseh državljanov in vseh stanov in ki ima danes zadoščenje, da so poraženi vsi njeni nasprotniki in da je zmagovit samo njen program.

Za nadaljnji razvoj samostojne demokratske stranke je vseeno, ali je zastopana v vladi ali ne, njej zadostuje, da se izvaja v vladi politika, ki se strinja z njenim programom. Ako pa se to ne bo godilo, bo znala zastaviti svoje sile in preprečiti vse, kar bi bilo v škodo državi in narodu. To ji bo temlažje, ker prodira vedno bolj med naše ljudske množice prepričanje, da je edino samostojna demokratska stranka izvajala pošteno svoj program.

Politični pregled

Tekoči politični teden prinaša važne izpremembe v notranji državni politiki. V soboto je bil dosežen

sporazum med radikali in radičevci,

po katerem priznavajo radičevci vidovdanskovo ustavo in vse stanje, kakor je sedaj v državi, ter vstopijo v vladu s štirimi svojimi ministri. Ta sporazum sta morala odobriti poslanska kluba obeh strank, radikalne in radičevske. To se je zgodilo v ponedeljek. Seji obeh klubov pa sta bili izredno napeti in burni.

V radikalskem klubu je cela vrsta poslušnih in narodno zavednih poslancev odločno protestirala proti temu, da radikalska stranka prekinja zvezo s samostojnimi demokrati, odnosno, da se brez njih veže z radičevci. V radičevskem klubu pa je na seji bil pravcat polom. Pavle Radić, ki po navodilih svojega zaprtega strica Štefana Radića vodi politiko stranke, namreč ni hotel podati nikakega pojasnila, kako se je dosegel sporazum in kaj vse so radičevci priznali. Tudi ni nikomur dovolil besede, marveč je zahteval, da radičevski poslanci

morajo izreči zaupanje zaprtemu Štefanu Radiću

in njegovi sedanji politiki, s katero je zavrgel republikanstvo ter priznal kralja, državo in ustavo. Temu nečuvnemu postopanju Pavla Radića so v klubu hoteli nasprotovati tako zvani zajedničarji (dr. Trumbić, dr. Polić in drugi), ki so bili izvoljeni na Radičevih listah. A jedva da so se oglašili k besedi in glasovali proti zaupnici, že jih je Pavle Radić brezobzirno pognal in izključil iz kluba, s čemer je torej nastal

razkol v Hrvatskem seljaškem klubu,

ki utegne za radičevce imeti še mnogo neprijetnih posledic. Zajedničarji namreč ustanovijo svoj lastni klub in se jim bo bržčas priključilo še par seljaških poslancev, ki so siti Radića.

Do srede zvečer bi bila že morala biti sestavljena nova vlada. Toda, ko to pišemo, še o njej ni sluha. Kralj je v sredo dospel z Bleda v Beograd in se je popoldne nad dve

uri posvetoval s Pašićem. O vsebini tega razgovora se seveda ni moglo ničesar doznati, začela pa so se seveda takoj množiti nova ugibanja, zakaj vlada še ni sestavljena. Nekak zadržek le mora biti. Toda gotovo ne prevelik. Kajti spremeniti se ne more mnogo, zato je novo vlado zagotovo treba pričakovati še tekom tega tedna, pa naj že bo sestavljena kakorkoli.

S tem, da radičevci vstopijo v vladu, so nedvomno

najbolj prizadeti klerikalni tigri,

kajti, izgubivši svojega najmočnejšega zaveznika, postajajo oni povsem zavržena in slabotna skupina. Njihova avtonomija je za vedno pokopana. Dokler so v opozicijskem bloku še imeli poleg sebe radičevce, so še vedno lahko računali, da z njimi vred prevzamejo novo vlado ter izvršijo kake izpremembe, s katerimi bi svojim volilcem kakorkoli zamazali oči v odškodnino za obetano avtonomijo. Odkar pa so radičevci priznali vse ter se iz republikancev sprevrgli v goreče monarhiste in centraliste, je

za klerikalce pokopana vsaka nada,

da bi vobče kdaj še prišli do veljave. Poleg bosanskih muslimanov in nekaterih drugih zgagarjev so klerikalci še edini separatisti, ki jih zdaj tudi radičevci prezirajo. In tako se zdaj vidi, da je bilo glasovanje za avtonomijo

največja zabloda slovenskega ljudstva,

kajti tisti stotisočeri slovenski volilci, ki so kljub našim neprestanim svarilom oddali tudi pri zadnjih volitvah svoje kroglice za klerikalne tigre, so krivi sami, da smo Slovenci s separatistično klerikalno politiko prišli v tej državi domala

ob ves ugled in veljavo!

Kakšno škodo nam to povzroča! Posebno še zato, ker klerikalni tigri v svoji nesposobnosti tudi nikakor ne znajo zastopati interesov slovenskega kmeta, obrtnika in delavca. Resnica je, da se v opoziciji da marsikaj težje doseči kakor na vladi. Am-

pak če samostojni demokrati tudi preidejo v opozicijo, bosta edina dva

dr. Žerjav in dr. Pivko

še vedno več dosegla za slovenske kraje kakor vseh 20 tigrov skupaj. Kajti ona dva sta predstavnika tistih zavednih Slovencev, ki so odločno za uedinjeno Jugoslavijo. In takim državljanom mora vlada iti na roko! Samostojni demokrati zatorej lahko mirno motrimo razvoj dogodkov: bili na vladi ali v opoziciji bomo v strnjeni fronti zahtevali in dosegli, kar nam kot narodnozavednim državljanom v tej državi gre!

DOPISI

DOLENJI LOGATEC. V nedeljo 12. t. m. smo imeli pri nas lepo slavlje. Tega dne se je namreč razdelilo 8 zlatih in 2 srebrni svetinji zaslužnim gasilcem. Ob 10. dopoldne je bila slavnostna maša, pri kateri je svirala vrla železničarska godba, po maši pa so odšli slavljenči in vsa društva pred «Sokolski dom», kjer se je vršila slavnost. Tu jih je že pričakoval srezki poglavar g. Poklukar v spremstvu dolnenjelogaškega občinskega odbora in z zastopniki raznih uradov ter jim po navdušenem patrijotičnem govoru pripel svetinje. Nato je sledilo čestitanje, nakar je nagovoril odlikovance in drugo članstvo društveni načelnik g. Tollazzi, ki je orisal delo odlikovancev, jih stavil za vzgled vsem članom in predlagal, da se odpošlje Nj. Vel. kralju Aleksandru vdanostna brzojavka, kar je bilo z navdušenjem sprejeto. Sledila je nato še povorka po vasi, pri kateri so bili slavljenči obdarovani in obmetani s cvetjem, opoldne pa je bil v hotelu Kramar banket. Popoldne se je vršila pozno v noč veselica v najveselejšem razpoloženju. — Na tem mestu se v imenu logaškega Sokola najprizrečneje zahvaljujemo br. Verbiču, Puppisu, Tavzesu, Gostihi in Riharju, ki so namesto cvetja na krsto pokojnega Korenčana darovali za Sokolski dom v Dolenjem Logatcu znatne zneske.

MEDVODE. Dramatični odsek izobraževalnega društva «Unije» v Ljubljani bo priredil v nedeljo 19. t. m. v Medvodah (Sokolski dom) Špicerjevo trodejanko «Na poljanah». Začetek točno ob pol 8. zvečer. Med igro igra tamburaški zbor «Unije». Po igri prosta zabava z zelo zabavnim sporedom, godba, kuplet, komični na-

Anton Stražar:

ZAVRŽENA LJUBEZEN

Tretji del.

I.

Ošabna Trdinka je samo zaradi Gornikovih nametala v studenec razno nesnago; Gornik jo je tožil in bila je zaprta pet dni... Ko je prišla iz zapore, je pregovorila moža, da je sosedu zaprl kolo-voz. Začela se je dolgočajna pravda.

Dobrih sto korakov od Trdinove hiše, v podnožju zahribških gozdov je studenec z izvrstno hladno in okusno vodo. Poleg je bil poprejšnje čase tudi vedno perivnik, kjer so gospodinje in dekleta prale. Pri tem studencu je bilo dostikrat zelo živahno; dekleta so pri delu veselo prepevala in si kratak čas delala, — gospodinje in druge starejše ženske pa so običajno vselej opravljale in obrale celo faro in še več. Ta studenec je prav za prav na Trdinovi zemlji; ali nikoli še ni prišlo nobenemu trdinskemu gospodarju na misel, da bi branil uporabe te vode. Pa tudi

vaške gospodinje in dekleta niso nikdar vpraševale Trdinovih za dovoljenje. Smatrali so torej vsi ta studenec za vaškega. Zato je po sebi razumljivo, da je nastopni dogodek zelo, zelo razburil vse vaščane. Zagrešila pa ga je Trdinka.

Prav tople jesenski dan je bil, ko sta Gornikovi dve hčeri Francka in Rezika prali na studencu. Francka je bila posebno zgovorno in živo dekle; tudi Rezika je bila dovolj hudomušna, a ne tako kakor njena sestra. K zgovorni Francki je hodil vasovat Čebulov loško. Dekletu se je zelo smilil ta njen fant, ker je bil v tisti znani fantovski bitki s preloškimi fanti dobro tepen. Pa Joško je tolažil svoje dekle: «E kaj to, srček; to se bo vse pozabilo in vse povrnilo — le čakaj, čez dober teden ti prinesem še boljšo pesem, ki jo bomo skovali, pa tudi zapeli vnovič skozi preloško vas. Ampak takrat bomo tudi malo drugače pripravljeni!...»

Zares je Joško kmalu prinesel obljubljeno pesem. In ravno sedaj pri pranju sta jo začeli peti obe sestrici — perici:

Preloška fara, ki nimaš para —
'maš dosti deklet — o vas hočmo zapet'...
Na koncu vasi — najlepše so tri,
katero pogledam — me jok obhiti...
Kukčeva Tona — lepa je prov,
a kdor jo bo ljubil, mu gvišno bo žov;
pa četudi je zala, da vsak'mu je všeč,

da vanjo bi skočil ko maček na peč...
Ko prideš tja v kamro, na levo roko
je postila poslana — le vleč' se na njó...
Veliko je 'mela že fantov pogost',
veliko prestala je v svoji mladost'...
Pustimo zdaj Tono, pa pojd' mo naprej,
da o Zajčevi ljubci povemo še kej...
Tam gori za krajem, za Leševjem je vas,
od tam je prihajal en ljubček ji v vas:
pa prevroča ljubezen prehitro zgori,
dobila je sinčka, ki v zibki leži...
Pa pojd' mo še dalje, tam doli po cest',
tam je še ena preloških nevest:
ko pridemo bliže, kjer hiša stoji,
po vrtu špansira — Jozljeva hč'...
Je lepa ko roža in rdeča ko kri,
pa fanta ni zanjo, pustil' so jo vsi...
Se skravžani lasi so ji mal' pomagali,
pa tud' ne šolnčki, k' so silno škripali...
Pozna jo vsa fara in ti govori:
da Jozljeva punca na smoli sedi...
Ta pesem prijazna naj gre do srcá,
kdor daljšo če slišat', nam vedet' naj dá...

Sestrici-perici Francka in Rezika sta bili tako zamišljeni v to šaljivo in hudo zbadljivo pesem, da nista opazili Gornikove Jere nič prej, kakor zdaj ob koncu, ko ju je ogovorila po stari priljubljeni maniri: «Jej na, dober dan, deklet, pa kako lepo pojeta! Jemnasta, pa čisto nova je ta pesem. Še nisem čula take!...»

stopi, ples, šaljiva pošta itd. Vstopnine za zabavni večer ni, za igro običajne cene. Za obilen obisk se priporoča odbor.

ŠKOFJELOŠKI OKRAJ. Dne 29. junija je priredila pevska zveza za škofjeloški okraj koncert v Retečah, kamor je bila povabljen godba gasilnega društva iz Žabnice. Hitro se je odzvala klerikalcem na uslugo, a vse je le slabo izpadlo. Dne 5. julija pa se je v Škofji Loki vršil IX. zlet gorenjske sokolske župe. Tudi na to slovesnost je bila povabljen omenjena godba, toda za to ni bilo več tistega navdušenja in končno so se komaj odločili za udeležbo. Potrudil sem se dognati za razloge navdušenosti za klerikalne prireditve in mržnje do sokolstva. In dognal sem, da je v Žabnici nekaj premožnih klerikalnih deklet, pa zato žabniški fantje kar tekmujejo, kdo se bo izkazal za čim bolj vnetega klerikalnega pristaša, da se bo lahko priženil h kaki klerikalni hiši. Mi pa vseeno svetujemo: fantje, bodite manj politični, pa raje bolj iskreni, pa bo znabiti vseeno boljše za druge in za vas!

DVOR PRI ŽUŽEMBERKU. Dne 16. avgusta bodo pri nas občinske volitve. Akoravno so bile volitve že skoro pred enim mesecem razpisane, so klerikalci prišli šele sedaj do sape in poslanec Kulovec priobčuje v zadnji številki «Domoljuba» vprašanje na notranjega ministra, kdaj bodo razpisane volitve na Dvoru. V tem vprašanju pogreva Kulovec stare neresnice. Pravi namreč, da je bil občinski proračun sklenjen v redu in pravilno ter da je bil vzorno poslušajoči občinski odbor razpuščen zgolj iz političnih razlogov, stvarnega razloga, da ni bilo nobenega. Kako je pa bilo v resnici? Dne 4. decembra l. l. so se napredni odborniki odstranili od seje, ker župan ni vabil k seji odbornika D., čeprav je imel odborniške pravice. Nato pa so klerikalni odborniki in njihovi namestniki vseeno imeli sejo in na tej seji tudi sprejeli oni slavni proračun. Klerikalnih odbornikov je bilo samo 7. eden je bil zadržan, eden pa sploh vabljen ni bil, poklicali pa so vse lastne namestnike in ta odbor, sestojec iz odbornikov ene stranke, je potem izglasoval proračun. Kaj takega, da bi imeli sejo odborniki ene stranke in njihovi lastni namestniki pri živih in navzočih odbornikih pa svet menda še ni videl. Zato je bilo čisto pravilno, da je veliki župan to sejo razveljavil, zisti še radi tega ker seja ni bila sklicana niti 24 ur prej. In ker ni bila seja veljavna, je bilo neveljavno tudi vse, kar se je na

tej imenitni seji sklenilo, torej tudi proračun. Brez pomena je, če je veliki župan proračun prej že potrdil. On takrat še ni imel v rokah podatkov, na kakšni seji je bil sprejet. Ker se je pozneje pokazalo, da je občinski odbor v tej sestavi delanezmožen, ga je veliki župan razpustil ter imenoval gerenta, ki je znižal proračun skoro za polovico, znižal naklado na trošarino in zlasti znižal naklade na davke. Vodil je ta čas občinske posle in sedaj razpisal volitve iz lastnega nagiba brez pomoči poslanca Kulovca, ki je vložil svoje vprašanje na ministra že potem, ko so bile volitve davno razpisane. Taka je resnica! Prihodnjic pa še kaj!

KOČEVJE. Od nemškega kmeta iz kočevske okolice smo prejeli nastopno zanimivo pismo: Zelo obžalujem, da priljubljene «Domovine» sicer ne morem čitati prav tako gladko kakor nemško pisane liste, toda čitam jo silno rad in jo visoko cenim, ker spoznavam, da edino «Domovina» piše odkrito, iskreno in neustrašeno. In ima vedno dovolj zanimivosti. Pa naj še jaz povem zanimiv dogodek, ki se je dne 29. junija prigodil v mestni farni cerkvi v Kočevju. Neka kmetica je namreč s seboj v cerkev prinesla v košari kokoši. In ko je na prižnici začel duhovnik pridigovati, so tudi kokoši v košari začele kokodakati. Mnogi verni farani so mislili, da se je sveti Duh zopet spremenil v goloba in prišel v cerkev, kar bi sicer za mnoge pri nas bilo potrebno, predvsem pa za duhovnike same. Sicer pa so duhovniki menda s kokošmi še bolj zadovoljni, kakor pa bi bili s svetim Duhom v obliki goloba. Da, duhovnikom se dobro godi. Ne sejejo in ne žanjejo, pa jim vendar nikoli ničesar ne manjka. Vsak uradnik mora o svojem delovanju polagati račun, samo duhovniki naredijo to sami med seboj. Če pa na cerkveni ali farovski strehi zmanjka le opeka ali kos lesa, ga morajo farani hitro spraviti nazaj. Jaz lahko rečem, da so moje prisiljene dajatve za cerkev in duhovnike večje kakor pa davki, ki jih plačam državi. Ne vem, ali je drugod tudi tako. Kočevski dekan je lansko leto prodal za 35.000 Din krme, a kje so še njegovi drugi dohodki. In vendar duhovščina vedno toži, da se ji slabo godi. Kaj pa naj potem rečejo oni revni kmetje, ki jo morajo vzdrževati? Pa še drugič kaj! Pristrčne pozdrave čitateljem «Domovine».

Kočevski kmet.

ČATEŽ OB SAVI. V naši občini smo imeli ponovne občinske volitve, ki so za nas nad vse

častno izpadle. Izmed 14 odbornikov so jih klerikalci dobili samo še 5. Zdaj jim je srce kar v hlače padlo. Povedati pa moramo tole: Lani je dobila naša občina od vlade nekoliko metrskih stotov turščice za revni narod. To turščico je prejel naš župnik po izidu občinskih volitev. Ker pa so proti volitvam bile vložene pritožbe radi klerikalnih nerednosti in je župnik znal, da bodo volitve ovržene, je izjavil, da se bo turščica delila šele pred ponovnimi volitvami. Tako je res storil. Toda vse ni nič pomagalo. Občani so pokazali, da jim je poštenost in prepričanje več kakor turščica! Toplo pozdravljamo našega novega pristaša Bornarja, ker je izstopil iz klerikalne stranke v napredno fronto in pošteno rešil turščico iz ječe, kjer je bila po nedolžnem zaprtu. Pri volitvi župana so se kar trije klerikalni odborniki potegovali za to čast. Toda županski stolček je vsem trem odgorel. Živela napredna fronta!

RAJHENBURG. Prostovoljno gasilno društvo se vsem udeležencem svoje proslave 5. t. m. prav lepo zahvaljuje. Posebno iznenadenost nam je napravilo gasilno društvo Gaberje-Celje s svojo lepo društveno zastavo in oddaljena društva Zagreb, Bled, Škofja Loka, Rače z dopisanim darilom srebrnega žeblija. Opat trapistov in domači župnik sta nam blagoslovila novi prapor z lepim darilom traka naše občine. Kunicama gospema Leskovšekovi in Vranetičevi se je posebno zahvaliti za njune usluge, prav tako darovalcem žebličkov in drugih predmetov. Mnoga vabljenega društva so se nam zaradi slučajnih zaprek opravičila. Domače občinstvo se je prireditve udeležilo polnoštevilno. V veliko pomoč so se nam izkazala domača društva, podjetja in uradništvo z načelnikom domače pošte. Vsem tujim in domačim podpornim dobrotnikom iskrena zahvala. Za prav lepo izdelovanje prapora zahvalno priporočamo tvrdko J. Neškudla v Ljubljani. V splošno zadovoljnost se igrali društveni godbi Krško in domača novoustanovljena. Rečemo lahko: Trg Rajhenburg in gasilno društvo sta imela ta dan nepričakovano lepo slavnost. Na pomoč!

HRASTNIK. Hrastniška k. o. demokratske stranke pozivlje svoje člane in somišljenike, da se v polnem številu udeležijo v nedeljo 19. t. m. igre «Navaden človek», katero bo priredila demokratska mladina iz Ljubljane. Igra je velezbavna. — Pri tej priliki se bo vršil tudi razgovor o ustanovitvi mladinske organizacije demokrat-

«Le glejte, da o tej pesmi ne boste kaj klepetali, sicer vas dolinski fantje vzamejo na piko, saj jih dobro poznate!»

Zenska je pač po svoji navadi še slovesno zatrljevala, da čez nje jezik nikakor ne pride nič v svet — ali v resnici je komaj čakala, da na dolgo in široko oznani okrog, kar je jedva doznala...

Zvita Jera se je podala v pogovor z dekletoma, ki sta bili tudi tako neprevidni, da sta se malo ponorčevali iz Trdinke, ki je bila pred kratkim zaprta radi Hrenove Marjanice.

Sedaj se je opravičevati kar mudilo dalje. Sta je po ovinkih naravnost k Trdinki, s tako važno novico, kaj pa mislite!...

Grdinova Jera in Trdinka sta sedeli v kamrici že zopet kot stari dobri prijateljici. Zločesta stara opravičevka je imela pred sabo priljubljeni sok brinovček in sladko kavo, v katero je pomakala beli kruh.

«Jera, kako naj se znesem nad tema deklinama, to mi povej, te vprašam!»

Zenska se tehtno popraska za ušesom, malo pomisli, in nato začne bolj skrivnostno razlagati:

«Veš ti, moja prijateljica, kaj ti rečem: Vsi hodijo po vodo na studenec; pa ta studenec je na vaši zemlji, torej je vaš in ti narediš z njim, kar hočeš! Saj ti imaš itak vode doma dosti! Veš, to naredi — vodo jim zabrani!»

«Kako?»

«A kako! Pojdi ponoči v hlev in si naloži v koš gnoja; pa ga natrosi v studenčino. Pa ni zlodej, da bi še potem kdo silil v vodo...!»

Tako si je torej Jera znova naložila novo hudobno spletkarijo na svojo že itak grešno dušo...

«Prav! Tako storim!» je hitro pritrdila Trdinka, ki je tudi bila dostopna za vsako hudobijo.

Dolgo sta prijateljici že brbljali, končno pa se je Grdinova Jera vendar odpravila...

Okrog desete ure je bilo tisti večer...

Čebular Joško je fantovsko previdno korail k svoji izvoljenki Gornikovi Francki vasovat. Običajno je Joško vselej korail po stezici, ki vodi mimo Trdinovega studenca. Gredeč tudi nocoj tod med grmičevjem, začuje v svoji previdnosti hojo in nato zasliši pljuska vode in štrbunk!... Nekdo je sedaj nekaj vrgel v studenec... Kakor tat se oprezno splazi Joško za neznano postavbo... kajti radovednost ga je trla, kaj se neki vse dogaja pri studencu. Joško sledi postavi do Trdinovega hleva.

Ker je bila temna noč, ni mogel spoznati skozi hlevno okno, kdo je zginil v hlev? Šele ko se posveti luč, ugleda in spozna osebo.

Videl je Trdinko, ki je znova nabirala v koš vso hlevsko nesnago... Kmalu je do-

vršila svoje delo, ugasnila luč in z oprtanim košem znova odšla, Joško pa ji je sledil...

Zenska je vnovič zvrnila to nesnago v studenec... Ko je mislila oprezno odhiteti, pa zakriči Joško: «Nemarnica, glej, da se zgubiš — za to svinjsko delo se boš še pokorila!»

Preplašena Trdinka popusti koš in poleti kar more proti domu.

Joško pa pobere umazani koš in ga koš važno pričo nese h Gornikovim.

Gornik je seveda prijavil Trdinko sodniji in znova je morala obsedeti pet dni v reberski ječi... pa tudi za Grdinovo Jero je prišlo plačilo.

Prve besede, ki jih je spregovorila Trdinka po povratku iz zapora svojemu možu, so bile: «Zdaj, Jaka, da mi ne odnehaš! Ne bodi vendar kakor babe — da bi nas vsak berač že ugnal v kozji rog!»

Po ženinem nasvetu je Jaka pravdo vložil zoper soseda Gornika ter mu zabil s koli kolovozno pot, ki jo je imel Gornik čez Trdinov sadni vrt. Ta ali oni je zmajeval z glavo in govoril Trdinu, da bo zgubil, kajti sosed že predolgo vozi po tej poti. Pa Trdin je sicer molčal, a Trdinka je jezila: «Prej bo Gornik beraški odnehal kakor pa mi!»

Tako se je začela dolgotrajna pravda, ki se je vlekla polževo dalje...

(Dalje prihi.)

ske stranke za Hrastnik in okolico, na kar že danes opozarjamo naš demokratični naraščaj.

DRAVOGRAD. Na seji srezkega odbora SDS v Dravogradu v četrtek 9. t. m. se je srezki odbor za srez Prevalje-Marenberg konstituiral in je bil izvoljen za predsednika notar Avgust Kolšek iz Marenberga, za podpredsednika lesni trgovec in posestnik Ivan Veselko iz Mežice, za tajnika posestnik in župan Ivan Predan iz Marenberga in za blagajnika posestnik in trgovec Gvidon Kalser iz Dravograda. Ti štirje tvorijo obenem tudi eksekutivno v okviru srezkega odbora. Za sodni okraj Marenberg se ustanovi v okviru srezke organizacije še posebna okrajna organizacija, kakor enaka že obstoja za sodni okraj Prevalje. Po političnem poročilu oblasti tajnika se je razvila obsežna in zelo stvarna debata glede razmer v srezu, zlasti iz nacionalnega stališča. Ugotovilo se je, da so da so tamošnji Nemci in nemškutarji začeli zopet z obsežno propagando med našim ljudstvom proti državi, češ, da bodo ti kraji itak odpadli pod združeno Nemčijo in Avstrijo. Zgodil se je primer, da je neki nemškutar pod to pretvezo odsvetoval raznim ljudem, naj ne plačajo več davkov, in so mu nekateri res nasledili. Seveda na svojo škodo. Obširno se je tudi razpravljalo o raznih gospodarskih vprašanjih sreza, zlasti glede vprašanja bivših koroških deželnih cest itd.

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Izdajška klerikalna dela nad ljudstvom v naši občini se bodo od ljudstva pravilno ocenila kljub raznim tajnim sestankom, ker si javnih shodov ne upajo prirejati. Huda jim prede, kajti ljudstvo je pri nas do dobra spoznalo zločinsko politiko SLS., zato bo za vedno konec klerikalne samovoljnosti pri nas: 23. avgusta odnesejo k pogrebu zadnje ostanke SLS.

TRNJE PRI DOLU. Napret, bivši občinski odbornik naše svetokristofске občine, si mnogo prizadeva, kako bi nas prevaral. Toda kaj hočem s takimi politikami. Sedaj pred volitvami nam res mnogo obetajo, a ko so v občinskem odboru, spijo. Čudimo se Napretu, da si še upa med ljudstvo s svojimi obljubami. Kakor zanj tako naj velja za druge klerikalne agitatorje, ki lazijo okrog nas: ostanite rajši doma in se kesajte svojih občinskih grehov.

MARIJA GRADEC PRI LAŠKEM. Laž je bila, ko so klerikalci pisali in govorili, kako nepremagljivo moč imajo v naši občini. Na splošno željo naprednega ljudstva se je pri nas ustanovila krajevna organizacija. Komaj se je to zgodilo, že imamo naravnost ogromno število članov. Brez vsake demagogije gremo naprej. Odpor proti klerikalcem je vedno hujši in ne bo več dolgo, ko bosta Deželak in Hrastnik generala brez vojske.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Kakor zastareli devici se godi naši SLS. Nihče se ne zmeni za njo. Tudi oni, ki so se pred kratkim bili mnenja, da je to vendar prava zagovornica ljudskih koristi, so se izpametovali. Edini, ki se še bori za tukajšnje SLS., je znani Cencek, ki pravkar v tolu svojega obraza sestavlja tretjo kandidatno listo za predstoječe občinske volitve pri Sv. Kristofu. Cencu se ne čudimo, da je edini, ki še ni spoznal brezpomembnosti politike SLS.

SV. RUPERT NAD LAŠKIM. Trn v peti so klerikalcem tukajšnji pristaši SKS. Ker so ti zaredni borci za zmago narodne misli, zato se z veliko vnemo uspenjajo klerikalci, da bi jih uničili. A vse te njihove nakane so jalove. Tukajšnji pristaši SKS odklanjajo tudi diktaturo g. Pucija in ostajajo v prijateljskih odnosih s SDS.

GRACNICA. Pri nas je podjetje z lepim imenom «Jugoslovanska tovarna za podpetnike», a astniki podjetja so Nemci in zraven tega še inoemci. Delavec, ki je v tej tovarni zaposlen, dobi na uro 2 do 4.25 Din ter si mora s tem zaslužkom priskrbovati še stvari, ki jih rabi pri delu, a pr. smirkovo platno in drugo. Delovni čas je a tako urejen, da delavec ne more zaslužiti reko Din 30 na dan. Za nadure povisek ne naša 50 %, kakor je po zakonu določeno. To je

čisto navadno izkoriščanje s strani tujcev. Prosimo kompetentno oblast, da se za razmere v navedeni tovarni malo pobriga in napravi red. Če drugače ne gre, naj se pošljejo inozemci tja, kamor spadajo.

GORTINA PRI MUTI. Kakor že znano, se je pri nas ustanovila krajevna organizacija Demokratske stranke, h kateri se prijavljajo vedno novi člani. Zdi se, da bosta počasi na nasprotni strani ostala samo še dva, sedanjí klerikalni župan in pa njegov prvi občinski svetovalec. Slednji kot zagrizeni slovenozrc znani Franc Janesch, kateremu je bivši cesar Karel podelil zlati križec menda za to, ker je pošiljal naše slovenske fante in može na fronto in hodil z znano deputacijo k cesarju na Dunaj tožiti Slovence, se še vedno ne more prav vživeti v to, da kot občinski odbornik mora znati vsaj slovensko čitati, ne pa izzivati, če se mu prinese uradni dokument v slovenščini: «Ich kann nicht windisch lesen.» Takim ljudem bo pri prihodnjih volitvah tudi pri nas odklenalo, pa če v Janeschovi gostilni še stokrat pojejo «Die Wacht am Rhein» in če on še tako lazi od enega do drugega občinarja in jih obdeluje, naj za božjo voljo ne pristopajo k demokratom, češ, da so tam sami Srbi. Za danes naj bo dovolj. Če bo pa hotel gospod Janesch še dalje rogoviliti, bomo pa ob priliki povedali še kaj več. — Opazovalec.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

IZENAČENA ŽIVINA.

Poglejmo v katero državo hočemo, povsod vidimo isto sliko. Kjer je živinoreja na višku svojega napredka, tam je živina izenačena, in to izenačena po svoji vnanosti, izenačena pa tudi po vseh tistih lastnostih, ki se tičejo sposobnosti za en ali drugi užitek. Do tako enotne živine so prišli živinorejci potom ustaljene in smotrene reje in potom skrbnega odbiranja plemenskih živali.

Izenačena živina, ki se bo odlikovala po svojih dobrih lastnostih, to mora biti tudi naš cilj v živinoreji. Tudi pri nas moramo priti v posameznih krajih sčasoma do enotne živine. Po nekaterih krajih jo že imamo. Treba jo je le še izboljšati glede vnanjih in notranjih lastnosti. Po raznih drugih krajih imamo pa še veliko mešanico razne krvi. Po teh krajih je treba delati na to, da se sčasoma znebimo vseh tistih živali, ki ne spadajo v naše hleve. Tudi pri nas moramo priti tako daleč, da bo vsaka vas redila samo eno in isto vrsto živine in da bo v vsakem hlevu enaka živina. Potem bomo lahko rekli, da smo na pravi poti in da je vsa naša reja res smotrna in da je res usmerjena na prirejo dobre in lepe plemenske živine.

Naši gorenjski kraji imajo svojo rdečecikasto živino. Kar manjka tej živini do večje hasnovitosti, to ji morajo Gorenjci z dobro rejo in skrbnim odbiranjem še privzgojiti in prirediti. Po Dolenjskem je pa živina še močno pomešana. Po teh krajih najdemo sledove različnih pasem. Prevladajoča živina je pa vendarle enobarvna in pri tej kaže tudi ostati. Vso to sedanjo mešanico pa močno pospešuje po eni strani naša nezavednost, po drugi pa številni sejmi in številne prilike za živinsko prekupčijo. Številni dolenjski sejmi močno zavlačujejo uspešni napredek naše živinoreje. Po Dolenjskem je vsa reja preveč menjalna, premalo utrjena in premalo ustaljena. V tem pogledu je na Gorenjskem bolje in zato je tudi gorenjska živinoreja bolj izenačena. Manjka ji pa še marsikaj, da bo živina več vredna.

Če hočemo z našo živinorejo naprej, si moramo vzeti za zgled kraje, kjer je danes živinoreja na visoki stopnji. Četudi tega ne bomo dosegli, kar so po drugih krajih, mora biti vendarle naš cilj, da prirejamo dobro in izenačeno živino, in sicer živino, ki bo kolikor mogoče dobra za užitek pa tudi dobra za plemo. Poleg mesarske

vrednosti moramo naši živini vepiti tudi plemensko vrednost, ki jo bo dosegla stoprav potem, ko bo odličnih lastnosti za užitek, ko bo pa tudi tako izenačena, da bo svoje lastnosti zanesljivo prenašala na svoj zarod.

Peronospora ali nepravna plesen na grozdju

Vedni dež, soparica, posebno pa večkrat se ponavljajoča megla je povzročila, da se je po dolenjskih vinogradih počela opasno širiti peronospora na grozdju.

Obbolele jagode dobijo večkrat s pečlički vred bolj temno, črnkasto-zeleno barvo, pozneje pa počrniijo in odpadejo. Mnoge, zlasti drobne, od te bolezni napadene jagode, pa tudi pečlički, kažejo snežnobe, rahli volni podobne kosmiče, trosonosce in trose (seme) peronospore, isto, kar se pojavi na spodnjih stranch od peronospore (paleža) napadenih listov v obliki sivih lis.

Radi teh belih kosmičev zamenjavajo mnogi vinogradniki nepravno plesen ali peronosporo na grozdju s pravo plesnobo ali oidijem, kar je seveda napačno.

Od prave plesnobe ali oidija napadene jagode nikdar ne počrniijo, še manj pa pečlički, pa tudi nikoli ne odpadejo. Jagode so sprva sveže zelene barve, izgledajo le, kakor da bi bile prav na fino poprašene s sivkasto (n. pr. ajdovo) moko. Pozneje postanejo temnosive (pepelate) in razpokajo, česar pri peronospori nikdar ni.

Če hočemo obe bolezni uspešno zatirati, jih moramo dobro ločiti. Proti pravi plesnobi ali oidiju uporabljamo žveplo ali pa sulikol. Žveplo učinkuje seveda le, če je zelo fino zmleto in če je solnčno ali suho vreme, drugače se rajše poslužujemo sulikola, ki se zaradi svoji fine razdelbe razkroja in učinkuje tudi pri navadni dnevni toploti.

Proti peronospori na grozdju pa uporabljamo enako kakor proti peronospori na listju v prvi vrsti modro galico (z apnom), s katero moramo posebno koj po cvetu grozdje dobro poskropiti. Kjer nam galice primanjkuje, vzamemo lahko bosnapasto. Zelo dobro se je pri letošnjih poskusnih obnesel Horstov prašek, s katerim se še rosna trta s pomočjo žveplalnika na fino popraši. Prašek se mastnih jagod bolj prime kakor tekočina (galica), zato tudi bolje učinkuje.

Zatirati moramo to nevarno bolezen le preprečevalno. To, kar je enkrat napadeno, je izgubljeno, rešimo pa lahko s takojšnjim škropljenjem z galico, oziroma z bosnapasto ali Horstovim praškom še, kar je zdravo.

Žveplanje pa proti peronospori nič ne pomaga.

B. Skalicky.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na novosadski blagovni borzi se je trgovala zadnje dni nova pšenica za poznejše dobave po 300 do 310 Din, turšičica pa po 100 do 206 Din za 100 kg.

ZIVINA. Cene mestoma nekoliko nazadujejo. Na zadnjem mariborskem sejmu so se trgovali za kilogram žive teže: voli, debeli 8.50 do 9.50 Din, poldebili 7.25 do 8.25 Din, plemenski 6.50 do 7 Din, biki za klanje 6.50 do 7 Din, krave, klavne, debele 6 do 7.50 Din, plemenske 5 do 6 Din, za klobase 2.50 do 4.50 Din, molzne in breje 5 do 7 Din, mlada živina 6.50 do 9 Din, teleta 10 do 12 Din.

Kratke vesti

== Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo 15. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 796 do 808 Din, 100 italijanskih lir za 209.45 do 212.45 Din, 1 dolar za 56.44 do 57.24 Din, 100 češkoslovaških kron za 167.80 do 170.20 Din, 100 švicarskih frankov za 1102 do 1112 Din.

BELEŽKE

+ **Puceljeve drobtine.** G. Pucelj se je zvezal s slovenskimi republikanci, ko je čul, da se radičevci in radičevci pogajajo za sporazum. Misli je, da mu bodo v primeru sporazuma radičevci pripomogli do kakšnega majhnega korita, toda radičevci se zanj še zmenili niso pri pogajanjih. Glavna skrb radičevcev je namreč, kako bi rešili Stjepana Radića iz ječe, zelo malo pa jih skrbi, kako se počuti g. Pucelj v Velikih Laščah. G. Pucelj pa je prebrisan mož in je končno tudi spoznal, da se je pri svoji zvezi z radičevci uračunal. Zato piše v zadnjem »Kmetiskem listu«, da bodo morali biti ljudje jako zadovoljni, če bomo mi Slovenci ujeli le tu in tam kakšne drobtine. Torej obljublja g. Pucelj le drobtine, a še za te ne more reči za gotovo, ali jih bomo sploh dobili. Konec junija je obetal g. Pucelj s svojo zvezo gospodarsko in kulturno osvoboditev slovenskega ljudstva, sedaj pa obljublja samo drobtine, o katerih pa moramo resno dvomiti, če bodo sploh prišle na mizo slovenskega kmeta in če jih ne bo prej porabil g. Pucelj v družbi z g. Prepeluhom za svoje klobase v »Kmetiskem listu«. G. Pucelj pravi, da moramo biti v svojih nadah in upih zmerni ter skromni, in sicer zelo skromni. Zakaj g. Pucelj tega ni povedal pred par tedni, ko je ustanovil radičevsko podružnico?

+ **Zadeva ministra dr. Lukinića.** Kakor je znano, je prejšnji pravosodni minister dr. Lukinić odstranil sekvester z veleposestva kneza Thurn-Taxisa in vrnil posestvo lastniku, ki je imel od avstrijske vlade potrjen dokument, da je avstrijski državljani. Dr. Lukinić je torej ravnal popolnoma zakonito, kajti avstrijskemu državljanu se je posestvo moralo vrniti. Toda nekateri zagrizeni nasprotniki SDS, med njimi zlasti klerikale, hočejo vedeti, da je knez Thurn-Taxis nemški državljani, zaradi česar bi potem to posestvo pripadalo po določenih mirovne pogodbe naši državi kot obračun za vojno odškodnino. Klerikalni tiger, ki piše o tej zadevi v »Domoljubu«, se je na prav sadističen način spraval nad samostojne demokrate. Seveda je prav po »katoliško« zamolčal, da je na te očitke minister dr. Lukinić sam zahteval razčiščenje, nakar je potem tudi narodna skupščina glasovala za to, da pride vsa zadeva pred preiskovalni odbor, ki bo ugotovil dejansko stanje. Vse drugo, kar piše dotični tiger iz »Belgrada« (Belgrad pravijo tudi Nemci), kako da so se bali samostojni demokrati, je tigrovski zos za omejene klerikalne bralce. Tudi ni nihče ničesar vtaknil v žep pri vrnitvi posestva, zato ker ni nihče ničesar dal. Klerikale morajo biti hudo navajeni na vtikanje v žep, kar so že pokazali z znanimi prevoznicami za cenejši prevoz moke iz Banata, ker si vedno imišljujejo o drugih, da delajo dobre »kšefte«. Klerikalci morajo lajati na nekoga, zato so si izbrali žrtev.

+ **Novi položaj Puceljeve stranke.** Dne 8. t. m. je zapisal »Kmetiski list«, da sporazum med Hrvati in Srbi ne bo ostal brez pomena za Slovenijo in da bo s podpisom sporazuma tudi Puceljeva zveza s Prepeluhom dobila realen politični pomen, kar da pomenja za Puceljeve pristaše velik korak naprej. Teden dni pozneje, 15. t. m., pa opozarja »Kmetiski list« svoje somišljenike, naj na novo vlado ne stavijo prevelikih upov, da bi uresničila vse njihove težnje in zahteve, ker da je to nemogoče in ker se vse na svetu razvija le korakoma in ne vse naenkrat. G. Pucelj je namreč do tega dneva z vsemi silami zabavljaj proti politiki Narodnega bloka, ker pa so sedaj sprejeli radičevci to politiko, da bi lahko zlezli v vlado, je seveda tudi g. Pucelj prisiljen kot radičevski zaveznik hvaliti to, proti čemur je prej zabavljaj. Ker pa se boji svojih ljudi, da bi mu ne očitali demagoškega »farbanja«, sedaj govori, da se ne more napraviti vse naenkrat. Kako pa je to, da je od samostojnih

demokratov zahteval vse naenkrat in da zase in za radičevce tega načela ne priznava? Če misli g. Pucelj, da bo na ta način dobila njegova zveza z g. Prepeluhom realen politični pomen, potem se hudo moti in mu jamčimo, da pomenja to zanj in za njegove pristaše velik korak nazaj.

+ **»Domoljubova« podivranost.** Tako sirovo pisanih esejov, kakor je »Domoljub«, ne dobiš zlahka v roke. Poleg tega pa ta časopisni izvirček naravnost nesramno laže in zavija, česar se pa menda ni naučil iz sv. pisma in katekizma. Tako piše »Domoljub«, da se namerava uvesti pri nas brezverska šola, kjer bodo otroke pohujševali in kvarili. Tako budalost more verjeti edino le topoglav »Domoljubova« terejalka, ker malo brihtnejši »Domoljubovi« čitatelji se pri prebiranju teh »Domoljubovih« cvetk na vsak način morajo vsaj malo počohati za ušesi. Res lepo mišljenje imajo »Domoljubovi« pisci o našem ljudstvu, o katerem mislijo, da verjame prav vsako neumnost, ki jo načnečka zlobna roka.

+ **Kaj je kmetškega pri prepeluhopuceljevih?** Nič drugega kakor naslov njihovega lista. Drugače so pa ljubljanski »kmetje« v frakih prav tako kmetje, odnosno čutijo s kmeti, kakor so bili Indijanci tisti »Indijanci« v cirkusu, ki so jo pomotoma usekali tudi po ljubljansko. Tem go-

spodom, ki našega kmeta prav nič ne poznajo, je treba povedati še to, da naše ljudstvo kljub precejšnjemu duševnemu zastrupljenju po klerikalcih še ni tako neumno, da bi sedlo na vsako demagoško frazo ljubljanskih političnih srečolovcev. Vam ne bodo verjeli, makar se daste naslikati z motiko v roki.

+ **Frakarski »Kmetiski list«** se je razkoračil v svojih kolonah in kriči tako, kakor so kričali včasih tisti revni Čiči, ki so prodajali jesih po Ljubljani. In zanikuje ponovno to, kar je nekdanj g. Pucelj pisal o g. Prepeluhu. »Domovina« mu je prav jasno povedala, kje in kdaj je g. Pucelj (namesto generala Pucelja mogoče samo kak njegov rekrut) pisal kaj takega. »Kmetiski list« prav dobro ve, da so tiste nemarnosti pisali isti ljudje, ki so še danes v njihovem taboru, ne pa pristaši SDS. Zato je le smešen zagovor, če »Kmetiski list« trdi, da so pisci dotičnih člankov in notic v pokojnem »Kmetijskem listu« bili špijoni in zgagarji iz SDS, ne da bi jih mogel g. Pucelj pogruntati. Sicer pa: Kaj in koliko je pokojni slabostojni »Kmetijski list« pisal o g. Prepeluhu? Tisto vse naj bi »Kmetiski list« ponatiskoval in bi se tistim revčkom v njegovem uredništvu ne bilo treba mučiti z novimi kilavimi noticami. (Prosto po »Kmetiskem listu«.)

DOMAČE NOVOSTI

* **Kralj se je vrnil v Beograd.** V torek zvečer se je odpeljal kralj z dvornim vlakom iz Lesca v Beograd. Do Zagreba ga je spremljal veliki župan dr. Baltić.

* **Vojni minister na Bledu.** V nedeljo je dopel na Bled vojni minister general Trifunović, ki je bil sprejet od kralja v dolgi avdijenci. V ponedeljek se je vojni minister mudil v Ljubljani, kjer je v spremstvu generala Stojanovića inspiciral tukajšnje vojaške uprave.

* **Visoki gostje na Bledu.** Iz Beograda poročajo, da odpotujejo dne 17. t. m. princesa Jelena, princ Pavle ter njegova soproga Olga iz Pariza preko Trsta na Bled, kjer ostanejo dalje časa na letovišču.

* **Seja načelstva in izvršilnega odbora Demokratske stranke v Ljubljani** se bo vršila v soboto 18. t. m. ob 8. zvečer v prostorih Kazine, I. nadstropje (dvorana). Dnevni red: 1.) Poročilo predsedstva: a) o političnem položaju, b) o gospodarskem delu sedanjega parlamenta. 2.) Poročilo sreskih organizacij Demokratske stranke. 3.) Služajnosti. — Vljudno naprošamo, da se vsi vabljeni gospodje seje sigurno udeležijo. Dostop je dovoljen le proti vabilu. Za zunanje udeležence je prenočišče preskrbljeno.

* **Iz mestnega šolskega sveta Mariborskega.** V ponedeljek 6. t. m. se je vršila prva seja novega mestnega šolskega sveta, na kateri je bil s 5 proti 3 glasovom v bojnem glasovanju izvoljen za predsednika profesor dr. Pavel Strmšek. Za podpredsednika je bil potom kompromisa izvoljen pristaš SLS Ozvalič.

* **V upravnih odborih direktije za kmetijska posojila** je minister za kmetijstvo in vode imenoval kot člana izmed Slovencev g. Lovra Petovarja, posestnika v Ivanjkoveh.

* **Nova krajevna organizacija** se je v nedeljo 5. t. m. ustanovila v Zavrću pri Ptujju. Izvolil se je enajstčlanski odbor, ki bo v nedeljo 12. t. m. končno izvršil konstituiranje organizacije. Tekom poletnih počitnic se priredi shod s poslancem dr. Pivkom.

* **Vrhovni poglavar frančiškanov v Ljubljani.** V torek je prispel iz Rima v Ljubljano vrhovni poglavar frančiškanskega reda dr. Bernardin Klumper, da predseduje kapitlju tukajšnje slovenske frančiškanske province.

* **Dan planincev na Triglavu.** V dnevi 19. in 20. t. m. prirede naši planinci velik izlet na Triglav. Izleta se udeležijo okoli 70 hrvatskih turistov, 20 srbskih in veliko število slovenskih. Vsi turisti

odpotujejo iz Ljubljane najprej do Mojstrane, odkoder se podajo po raznih potih na Triglav.

* **Prva intervencija za Radića.** V Zagrebu se je mudil te dni bivši minister pravde, narodni poslanec dr. Laza Marković. Sam je sicer trdil, da je prispel popolnoma privatno, toda podoba je, da se je mudil zaradi ustavitve kazenskega postopanja proti Radiću.

* **Izdanje kovanege denarja.** V Narodni skupščini je te dni finančni minister dr. Stojadinović izjavil, da pride prvi kovani denar v promet že koncem tega meseca. Izdalo se bo za približno 50 milijonov novcev po pol dinarja, za 75 milijonov po 1 dinar in 50 milijonov po 2 dinarja.

* **Taborenje slovenskih skavtov ob Bohinjškem jezeru.** Letos tabore slovenski skavti pri Sv. Duhu ob Bohinjskem jezeru. Vseh skavtov in skavtinj je približno 100. Med njimi je tudi skavt Vosatka, ki je prispel v divno bistriško dolino iz Prage. Skavti imajo okoli 20 šotorov, ki so komaj par korakov oddaljeni od jezera.

* **Smrtna kosa.** V Mariboru je umrl v visoki starosti 80 let g. Andrej Zakotnik. Rodom ljubljaničan je bil pokojnik skoro 40 let kolo-dvorski restavrater južne železnice v Postojni. Bil je ustanovnik raznih naprednih društev, Sokola, Notranjeke posojilnice itd. Kot vzgledno marljiv in pošten v svojem podjetju je bil splošno priljubljen in spoštovan. Po okupaciji se je preselil k svojem v Maribor. — V Sp. šiški je umrl v nedeljo dopoldne v starosti 82 let g. Ivan Steberer, strojevodja državne železnice v poklju. Pokojnik je bil skrben oče in ljubezniv človek, ki ga je vzljubil vsak, kdor ga je poznal.

* **Smrtna kosa.** V Škofji vasi pri Celju je preminula ga. Jožefa Vrečkova, soproga posestnika in stavbnega mojstra gosp. Florijana Vrečka. Blag ji spomin!

* **Trboveljske novice.** Pred kratkim se je nastanila v Trbovljah pri Ranzingerju neka čudna gospa Pangere, ki je napravila pri Sitarjevi gospe okoli 2500 Din dolga in nato neznano kam izginila. Preden je odšla, je pravila, da je njen mož, ki je baje železniški uradnik pri ministristvu, doma iz Trbovelj, da se toži z njim zaradi ločitve zakona in da gre v neko ljubljansko banko po denar. Sedaj poročajo beograjski listi, da so jo izsledili v Beogradu. Revi se je brzkone omračil um. — V stanovanje Franca Holeška, lastnika vinotoča, so se splazili otroci, stari okoli 12 do 13 let, in mu ukradli okoli 700 dinarjev, katere so nato zapili do zadnjega dinarja. Vzgoja otrok ni baš sijajna. — G. Dolinarju, podurad-

niku Trboveljske premogokopne družbe, je poginilo več piščancev, katere je zastupil neznan storilec brčkone iz maščevanja. Storilec so že na sledu. — V Ljubljani je bil aretiran bivši trgovski potnik Ivan Povšič iz Lok. Vsi tisti, ki so oškodovani pri različnih manipulacijah, naj se obrnejo na deželno sodišče v Ljubljani. — Smrtno se je ponesrečil na dnevnem kopu 19letni delavec Albert Valas, ker mu je pri vlak, ki je skočil s tira, zdrobil vagon glavo, da je obležal na mestu mrtve. Pogreb je bil zelo lep, z delavsko godbo na čelu, ki mu je igrala v slovo žalostinke. — Volitve v Bratovsko skladnico se niso vršile, ker so se delavski delegati absentirali. Besedo ima sedaj rudarsko glavarstvo. — V nedeljo 19. t. m. ob treh popoldne bo zadaj za Sokolskim domom sokolska tombola. Kdor si želi dobitkov, naj pride. — S prvega nadstropja je padla na tla in se težko poškodovala Frančiška Rozmanova, rudarjeva žena. Njeno stanje je smrtnonevarno.

* **Posiv «Domoljub».** «Domoljub» besediči o korupciji in korupcijskem denarju ter trdi, da od tega denarja izhaja «Domovina». Pozivamo gospode od «Domoljuba», da nam čisto točno povedo, kdo, kje in kako se je dobil tisti denar. Ako tega ne stori, je oseba, ki pljuje take in enake čike v «Smrdoljuba», propalica in lopov.

* **Smrt v planinah.** Z visoke skale je padel v Ljubnem v Gornji Savinjski dolini 65letni pastir posestnika Repelška in se ubil.

* **Nepošten pekovski mojster.** Pred nedavnim časom se je naselil v Ljutomeru pekovski mojster Stefan Steinauer, rodom iz Čakoveca. Mož je kmalu prišel živeti zelo razkošno. Osleparil je več strank za okrog 20.000 Din in je te dni neznanokam pobegnil.

* **Vtihotapljanje v Ameriko.** Znano je, da se v Ameriko nikakor ne da priti brez potrebnih dokumentov. Mnogo jih pa še vedno nasede kakemu agentu in se zanašajo, da jim bo kar tako uspelo vtihotapiti se v Ameriko. Svarimo vse, ki se že res hočejo izseliti, da naj vsaj ne nasedejo nikakim zatrjevanjem, da se da v Ameriko vtihotapiti. Ameriške oblasti postopajo s takimi «pritepenci» brezobzirno. In če ga že ne ujamejo takoj v pristanišču, ga izsledijo nato ter ga pošljejo brez usmiljenja nazaj v domovino. Lani so ameriške oblasti odpravile nazaj preko morja nad 8000 takih pritepencev, ki morajo na ladji strašno gladovati. Svarimo torej: brez potrebnih dokumentov ne prideš v Ameriko.

* **Pri nas mraz, v Ameriki pa huda vročina.** Dočim je pri nas julij neobičajno hladen, je v Ameriki na vzhodu Zedinjenih držav nastopil silen vročinski val, ki je povzročil, da je tekem dveh dni umrlo nad 60 oseb na srčni kapi.

* **Vlak povozil.** Te dni se je prigodila smrtna nesreča v bližini Šmarja. Na progi skozi predor je korakal malo pred popoldanskim vlakom neki možki, ki ga je vlak zgrabil in popolnoma razmesaril. Pozneje se je dognalo, da je bil to trgovec Stare iz Ljubljane.

* **Blazna požgalka.** Vdova Marija Vodovnikova v St. Petru pri Preboldu je te dni v blaznosti zažgala svojo hišo. Ženo so prepeljali v blaznico na Studenec.

* **Strelna ubila.** V četrtek popoldne je nastala na Dolenjskem nenadoma silna nevihta. Padala je med dežjem debela toča, vmes pa je treskalo, da je bila groza. Strelna je zahtevala tudi svojo žrtev. Na cesti v Zagradec je okrog treh popoldne treščilo v neko domačinko in jo ubilo.

* **Zagoneten samomor.** K svojim staršem v Kranjsko goro je prišel nedavno na dopust orožnik Franc Zupan. Bil je v četrtek vesel in dobre volje, prošli petek ponoči pa se je v svoji sobi ustrelil. Kaj je orožnika gnalo v smrt, ni znano.

* **Požar je nastal** te dni zvečer pri posestniku Martinu Slugi v Rožičkem vrhu pri Radencih in se razširil tudi na viničarijo posestnika Jožefa Mira. Gasilec iz Hrastja-Mote in pa tudi posestniku Jurkoviču iz Krašenskega vrha, ki je pomagal z ročno brizgalno, se je zahvaliti, da se je požar omejil in ni napravil še večje nebreče.

* **Skočila je z drvečega vlaka** med Hajdino in Ptujem 35letna Marija Emeršičeva, soproga orožnika v Polskavi. Vlak se je ustavil, da bi naložil nesrečnico, kateri pa se ni zgodilo nič zlega, le po nogah se je malo potolkla. Dvema ženskama, ki sta jo držali, se je ponovno iztrgala iz rok in se hotela vreči pod vlak. V vlak, ki jo je imela Emeršičeva še šestletno hčerko. Svoje dejanje je izvršila najbrž v trenutni duševni zmedenosti.

* **Nesreča pri brušenju žage.** V Krčevini pri Mariboru se je preteklo soboto zgodila težka nesreča. Lastnik motorne žage za drva Karel Pahovšek si je hotel na brusu naostriži žago. Zaradi hitrega vrtenja pa se je kamen razletel in je Pahovšku priletel težek kos brusa s tako silo v glavo, da mu je prebil čelo in ga smrtnonevarno rani. Ranjenca so prepeljali v bolnico, a je malo upanja, da bi okreval.

* **Mrtvo dete v bolnici.** Te dni je prinesla v mariborsko bolnico neka ženska okrog 8 mesecev staro dete s prošnjo, da ga sprejmejo v oskrbo. Službujoča sestra je šla po zdravnika, ki pa ni mogel takoj priti in je zato naročil sestri, naj položi otroka v bolniško sobo. Ko se je sestra vrnila, ni našla več matere, otrok pa je bil že davno mrtve.

* **Pastir zaklal triletnega otroka.** Na Visokem v Bosni so orožniki aretirali vaškega pastirja Meho Gujiča, ki je svoječasno zvalil v gozd triletnega dečka Lazo Trifkovića, ga na bestialen način zaklal, mu odrezal ude in jih pometal psm, ki so jih požrli. Sodna komisija je predvčerajšnjim na tamkajšnjem pokopališču izvršila obdukcijo nesrečnega dečka. Zločinca so izročili sodišču.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Zgodaj so začeli...

Trbovlje, 14. julija.

Saj pravim, ta naša «nadebudna» mladina, kakor pravimo, ta se hoče kar po vsej sili postarati in zaiti na stranska pota. Nekdaj je bilo drugače in tudi danes je videti tako, v bistvu pa je stvar vendarle takšna, kakor je rečeno.

Samo en primer, zelo žalosten primer iz naših Trbovelj, kjer imamo okoli sto gostlin in se popije vinca, da je že grdo. Spravili so se skupaj sami mladi fantki, stari okoli 12 do 13 let, pod vodstvom harambaše Stanka in so naredili prav po vojaško načrt, kako bodo prišli do denarja in do pijače, ker je bila ta tista, ki jih je najbolj mikala. Splazil se vam je v stanovanje Holeška, lastnika vinotoča, sam Stanko in načrt se je posrečil.

Sedaj so pa odšli ven iz Trbovelj, iz gostilne so si dali prinesiti pijače, kruha, klobas, slaščic in drugih sladkarij, nakar se je pričelo rajanje, toliko časa, da so zapili vseh 700 dinarjev in so vsi imeli mačka.

Kaj treba še posebnega opisovanja? Nič ni tako skrito, da bi ne bilo očito. Ta pregovor se je tudi tu uveljavil. Stanko je bil tako pijan, da je potreboval celih 24 ur, da se je streznil, z drugimi pa ni bilo dosti boljše.

In konec? Stvar ima v rokah sodišče in Stanko bo moral najbrž v poboljševalnico. Starši, pazite na otroke in se pobrigajte zanje! Ne bi škodilo, če bi se malo bolj pričeli zanimati za Društvo za varstvo otrok in mladinsko skrb v Trbovljah.

ZANIMIVOSTI

ŽENA VRHOVNEGA POGLAVARJA ITALIJANSKIH FAŠISTOV.

Med tem, ko je Benito Mussolini diktator Italije, se njegova žena Rahela s svojimi tremi otroci nahaja v Milanu in se njeno ime le redkokdaj imenuje. Živi še vedno v skromnih

razmerah, samo da nosi boljše obleke in ima svoj avtomobil.

V Rim ne mara iti in pravi: «Onim ljudem tam ne bi hotela seči v roke. Ko smo bil revni, so z nami pometali in zdaj jih zaničujejo prav tako, kakor so nas zaničevali prej. Vrgli bi blato na nas in moje otroke, kakor hitro bi moj mož padel.»

Rahela ostane v Milanu v prvi vrsti zaradi svojih treh otrok, ki so skrajno razposajeni. Mati jih nikakor ne more krotiti. Po stanovanju pogosto razmečejo vse pohištvo. Ko je bila Rahela nekega dne s svojimi otroci na obisku pri svoji prijateljici, so njeni otroci metali drug v drugega sladoled preko mize. Ko je gostiteljica začudeno gledala ta prizor, ji reče Rahela: «Nobena beseda pri njih ne zaleže, niti njihov oče jih ne more ustraševati.»

Mussolini je spoznal svojo poznejšo ženo, ko je bila stara 15 let, on pa je bil reven učitelj. Učil jo je pisati, in ker ni bila ubogljiva, jo je nekega dne udaril v obraz. Tedaj, kakor pravi Rahela, je našla svojega mojstra in se je vanj zaljubila.

Živela sta skupaj kot mož in žena, dasi nista bila poročena. Kot socialist je Mussolini smatral poroko za nepotrebno. Šele, ko je postal ministrski predsednik, mu je kralj svetoval, naj se poroči, kar je tudi storil. Kmalu nato so bili njegovi otroci tudi krščeni in birmani. Pa tudi Mussolini se je spreobrnul, hodi zdaj javno k maši in zapovedal je postaviti v vsako šolo razpelo.

Gospa Rahela vidi svojega moža samo, kadar Mussolinija državni posli privedejo na sever in se za en dan ustavi v Milanu. Sicer pa živi s svojimi otroci v skromnem stanovanju. Kakor se govori, je celo odločna nasprotnica fašizma. Sicer pa se za politiko ne briga.

PRISELJEVANJE V AMERIKO.

Iz poročila ameriškega priseljeniškega urada o priseljevanju tekom prvih desetih mesecev tekočega proračunskega leta (od 1. julija 1924. do konca aprila 1925.) je razvidno, da je bilo v tem razdobju pripuščeni v Zedinjene države 242.965 priseljencev iz vsega sveta. V to število niso všteti v Zedinjenih državah stanujoči priseljenci, ki se vračajo iz obiska v starem kraju, niti oni inozemci, ki prihajajo začasno na obisk v Ameriko. Temu številu nasproti se je izselilo 78.578 inozemcev (ne všteti inozemce, ki so odpotovali na začasni obisk v staro domovino, ali odhajajoče začasne potnike). Zapadenci so le priseljenci in izseljenci v pravem zmislu besede.

Od zgornjega skupnega števila se je priselilo iz same Evrope 120.507 oseb in izselilo tja 63.905. Na čelu seznama izselitvenih dežel se nahaja Kanada, odkoder se je priselilo v Zedinjene države preko 87.000 oseb. Iz Jugoslavije se je priselilo 618 oseb in izselilo tja 2091. Kar se tiče narodnosti, se moramo ravnati po čudni porazdelitvi priseljeniškega urada, ki je na poseben način razdelil Jugoslovane. Bolgarov, Srbov in Črnogorcev se je priselilo 375 in izselilo 1459; Hrvatov in Slovencev se je priselilo 436 in izselilo 700; Dalmatincev, Bosancev in Hercegovincev se je priselilo 47 in izselilo 351.

Zanimiva je statistika, ki nam kaže, koliko priseljencev je prišlo v kvoti in koliko izven kvote. V tej statistiki so prišteti tudi tukaj nastanjeni priseljenci, ki se vračajo iz začasnega obiska. Iz vse Evrope je prišlo 117.725 kvotnih priseljencev in 88.250 izvenkvotnih. Iz Jugoslavije je prišlo 430 kvotnih priseljencev; izven kvote pa jih je prišlo 1212.

BOLEZEN RAK.

«Rak je med največjimi nevarnostmi za človeštvo. Neverjetno naglo se širi. Na vsak način se mnogo hitreje širi v Zedinjenih državah kakor na angleških otokih.»

To ne baš razveseljivo izjavo je podal slavni ameriški Lane.

Po trditvi tega slavnega zdravnika raka ne povzroča bacil, katerega znanstveniki že toliko časa iščejo, temveč strupi, ki jih razvija v telesu hrana, ki jo jemo. Rak je bolezen nesnage in preprečiti se dá s tem, da so organi, ki vrše prebavo, vedno temeljito izčiščeni vseh izmečkov.

Dr. Lane pravi: «Če se hočemo izogniti raku, moramo jesti pšenični kruh iz cele pšenice, sirovo sadje ter zelenjavo in opustiti meso. Na ta način bomo prvič bolje hranjeni, drugič bomo pa laže izločali neprebavne snovi ter na ta način primerno čistili hišo, v kateri živijo naše celice. Kdorkoli izhaja brez belega kruha, koristi v silni meri samemu sebi. Beli kruh vabi smrt.»

Težko pa je seveda izpremeniti prehranjevalne navade kakega naroda ali pa pripraviti ljudi do tega, da dnevno delajo ali telovadijo. Dr. Lane meni: «Kdorkoli se kolikor najbolj mogoče drži gori omenjene hrane, se zadosti giblje na prostem ter skrbi za popolno snago svojih organov, ki vrše prebavo, njemu se ni treba bati raka.»

ŠKODLJIVOST PREVELIKEGA UŽIVANJA KAVE.

Kavo so prinesli v Evropo leta 1555. prvič Turki v Carigrad, kjer se je tudi ustanovila prva kavarna za vlade Sulejmana Velikega. Što let pozneje se je kava iz Carigrada razširila po Italiji in po Angleškem, odtod pa polagoma po vsej ostali Evropi. Njena prava domovina je Abesinija, kjer raste prosto kot grmičje. Šele pozneje so jo umetno razporedili po Javi, Sumatri, Cejlonu, Portoriki in po Braziliji. Dandanes imajo za najboljšo abesinsko in arabsko kavo.

Kakor vemo, se uporablja pri kavi za pijačo samo njen plod, zrna, ki pa jih je treba prej izluščiti iz mesnate lupine. Kavna zrna imajo sirova drugačno sestavo kakor pražena, ker mnoge njene sestavine po vplivu ognja ali skoro popolnoma izginejo, kakor na primer sladkor in voda, ali pa se pojavijo nove, ki jih v sirovi kavi sploh ni, n. pr. tako zvani kaferon.

Dokler so zrna neopražena, je v njih: vode 10-13 %, beljakovine 10 do 11-84 %, kofeina 0-93 do 1 %, tanina okoli 9-54 %, raznih tolišč 12-21 do 16 %, sladkorja okoli 11-48 odstotka, lesne staničnine (celuloze) okoli 3-12 %, pepela 5-33 %, v katerem je nekaj raznih soli. Med temi solmi so glede na naše zdravje najvažnejše kalijeve ali tako zvane lugaste soli. Ko se pa kava opožari, se njena sestava, kakor rečeno, dokaj izpremeni. Tako voda skoro popolnoma izgine ali pa je ostane v opožarjeni kavi samo okoli 1-81 % namesto 10-30 %, kolikor je ima sirova kava, beljakovine je 12-20 %, kofeina okoli 0-97 %, kafeona do 12-03 %; tega ni v sirovi kavi, nego se razvije šele po vplivu ognja v praženi kavi iz njenih navadnih tolišč. Ta nova sestavina daje kavi njen znani prijetni aromatični duh. Sladkorja je v praženi kavi samo 1-01 %, ker se pri praženju večji del (10-83 %) izpremeni v karamel, ki istotako zelo vpliva na kavni vonj; tanina je 22-60 %, lesne staničnine 4-54 %, pepela z raznimi solmi 4-81 % in samo nekaj malega drugih sestavin.

Za navadno čašo črne kave je treba približno pet gramov pražene znlete kave, v kateri je: 0-61 grama beljakovine, 0-048 grama kofeina, 0-60 grama kafeona, 1-13 grama tanina, 2-21 grama lesne staničnine, okoli 0-24 grama pepela z raznimi solmi in samo nekaj malega vode, sladkorja, raznih tolišč in drugih sestavin.

Iz vsega tega preide pri kuhanju v vodo ves kofein in kafeon, mnogo večji del tanina in raznih soli, raztopnih v vodi, in samo nekoliko beljakovin in lesne staničnine. Kakor se vidi iz te sestave, je kava škodljiva pijača, ker ima v sebi sestavine, ki učinkujejo same

po sebi kot močni strupi jako škodljivo na naše zdravje. Kofein in kafeon zlasti slabo delujeta na možgane, na srce in vse krvne žile. Tanin pa vpliva slabo na čreva ter povzroča zaprte. Zato ostajajo izmetki v telesu dalje, nego je treba. Odtod zaostajajo oni strupi, ki se narejajo v našem telesu, zlasti v črevih, skupno z mnogoštevilnimi mikrobami v našem organizmu mnogo dalje, nego je treba.

Če pijemo mnogo kave, lahko to povzroči znatne izpremembe v vsem našem zdravju. Mimo drugega nastopa zaradi prevelikega pitja kave splošna razburjenost, glavobol, drhtenje mišic, omotica, močno utripanje srca in drugo. Svetovati je torej: Če se že ne moreš popolnoma odvaditi kave, je vsaj le malo uživaj ali pa jo nadomesti z zdravno žitno kavo.

ZIVALSKI METUZALEMI.

Naše življenje traja povprečno 70 let, v boljšem primeru tudi 80 in več let. V mnogih primerih se utrga življenje nit, preden so dosežena povprečna leta. Človek, ki si domišlja, da je krona stvarstva, še ni prišel tako daleč, da bi si mogel umetno podaljšati življenje. Glede dolgotrajnosti življenja daleko nadkriljujejo človeka mnoga nižje stoječa živa bitja.

Na prvem mestu med živali je želva, ki ob ugodnih okolnostih doživi 300 do 400 let. V letu 1906. je v coološkem vrtu v Londonu zaključila življenje želva, ki je bila stara 350 let, kar je izredno dolga doba, ako pomislimo, da je žival ugledala luč sveta za časa Henrika VIII. Ko je nastala krimska vojna, je bila stara že 300 let. In če bi še živela nekaj let dalje, bi bila videla začetek svetovne vojne.

Za krastačo živi najdalje krokodil. V svoji domačiji doseže čisto 300 let. V ujetništvu ne postane nikdar tako star. Slon, ki potrebuje izredno dolgo časa, da se razvije, pogine kljub temu razmeroma kmalu; postane v splošnem samo nekoliko starejši kakor človek in prekorači izjemoma 100 let.

Med ptiči živijo najdalje labud, orel in vrana. Oba prva dosežeta sem in tja tudi 200 let. Čapljica, ki je prej veljala za najdalje živečo ptico, doseže v resnici le povprečno starost 60 let. Isto velja za papigo. Pripovedke o papigah, ki da so doživele več sto let, spadajo brez izjeme v kraljestvo bajk. Kot zmotno se je dalje izkazalo naziranje, da spada tudi krastača k dolgo živim živalim.

× Navidezno mrtva. Nedavno so v Oklahomi v Zedinjenih državah pokopavali 16letno dekle Berto West. Ko so hoteli truplo spustiti v jamo, je prosila mati, da bi smela še enkrat pogledati svojo hčerko. Ko so krsto odprli, so navzoči opazili potne srage na obrazu dekleta. Kmalu potem so začutili tudi slabotno bitje srca. Dekle je namreč hipoma zbolelo, nakar je zaspalo in zdravniki so jo proglasili za mrtvo. Dva dni je ležala na parah in vsi so jo objokovali za mrtvo. Sedaj bo pa najbrž ozdravela.

× Z otroci v smrt. 31letna Američanka Nelsonova v New Yorku se je naveličala življenja. Neke noči je vzela svoja dva otroka, petletnega Arturja in štiriletno hčerko Ester s seboj in odšla v park k jezeru. Artur se je kmalu zgubil od matere v parku in ker ga mati ni mogla najti, je postala še otožnejša. Tedaj ji je prišla strašna misel v glavo. V obleko svoje štiriletno hčerke je naložila kamenja, korakala proti koncu pristanišča in vrgla svojo nedolžno hčerko v vodo. Potem je sama vzela strup in skočila za otrokom. K sreči pa sta dva moška, ki sta se kopala v bližini, zapazila početje. Hitro sta skočila v vodo in rešila dete in mater smrti utopljenja. Policija, ki je bila takoj na mestu, je oba odvedla v bolnico. Medtem se je izgubljeni mali Artur vrnil domov, kjer mu je oče skuhal zajutrk. Bil je ves srečen in vesel, ne vedoč, da sta mati in sestra bili rešeni iz vode.

× Gora padla v reko. V gorovju Teton v Zedinjenih državah se je utrgala cela gora od skupine drugih hribov in z neznansko naglico drvela navzdol ter končno padla v reko Gros Ventre. En cel del parka Teton s krasnimi gozdovi je popolnoma uničen, velike črede goveje živine in ovac so pobite in mnogo hiš, ki so bile gori na poti, je razdejanih. Zaradi gore v reki se je voda zajezila in se je pričelo delati velikansko jezero. Kakor trdijo, bo v kratkem jezero sedem milj dolgo, eno miljo široko ter več sto čevljev globoko. Pri vsej nesreči pa ni bil nihče ranjen. Nenavadni naravni prizor so najprej opazili neki turisti, ki so komaj ušli smrti, ko se je gora valila v dolino. Znanstveniki prihajajo sedaj v dotični kraj in proučujejo ta nenavadni naravni pojav.

× Dezerter, ki se je prijavil po desetih letih. Orožniški postaji v nekem majnem mestecu se je te dni prijavil 37letni mož Karayre, ki je v juliju leta 1916. dezerteriral iz armade. Izjavlja, da je takrat njegov polk bil v rezervi in on je porabil to priliko, da se je odpeljal domov obiskat svoje domače. Nazaj ga nato ni več mikalo. Devet let se je skrival v kleti in le ponoči prišel iz svojega skrivališča. V kleti pa je izvrševal razne čepice, ki jih je njegova žena uspešno prodajala in tako služila kruh za oba. Vsi so menili, da čepice izvršuje žena sama. Kaj bo zdaj orožništvo storilo z dezerterjem, se ne vé. Kazni pa vsakakor ne bo ušel, a je menda tudi pripravljen nanjo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pokoril se je.

Katoliški misijonar Vendelin je učil božje resnice med divjaki v Afriki. Celo vrsto črncev je že pridobil za svoje nauke. Končno se je vdal tudi sam poglavar plemena ter se dal krstiti.

«No,» je menil misijonar, «sedaj pa moraš štiri od svojih petih žen odpraviti, ker po naukih katoliške cerkve smeš imeti samo eno ženo.»

«Zakaj pa ne!» je odvrnil prostodušno črni poglavar.

Dva tedna nato sta se zopet srečala in misijonar ga je vprašal, kako je izpolnil svojo obljubo in kje se nahajajo sedaj njegove štiri žene.

Poglavar ljudožrevec se je šegavo nasmehnil, pokazal na trebuh in dejal: «Vse štiri so tu notri...»

Modrovanje vaškega župnika.

«Ko v nedeljo stojim na prižnici,» tako je nedavno razlagal fajmošter Jaka, «ter ogledujem bogate obleke gospodinj in deklet, se moram vprašati: Za božjo voljo, kje so pa danes siromaki?... Toda, ko pa po maši odprem možnjo in prebiram raztrgane dinarje, se pa moram začuditi: Kje so pa danes bili bogataši?»

Pri konjederki.

Pod Pohorjem je živela navihana ženica, ki je med lahkovernim ljudstvom slovela kot vedeževalka in zdravnica. Prinesti je bilo treba le bolnikovo vodo, da je spoznala iz nje ne le bolezen, temveč tudi povod bolezni. V ta namen je imela povsod v okolici svoje zaupnice, a tudi v hiši je imela pretkano žensko, ki je znala iz vsakega obiskovalca spretno izvedeti vse okoliščine, ki jih je prenesla nato svoji gospodarici še pred sprejemom obiska. Nekega dne je prišla k zdravnici kmetica iz oddaljenega kraja, ki jo je sleparikina pomočnica v čakalnici spretno izprašala.

Zato je kmetica kar zijala začudenja, ko ji je vražarica iz steklenice vode čitala: «To je voda vašega moža, ki je padel z lestve ter se pobil na rebra in ledice.»

Kmetica: «Ker že vse vidite, ali se tudi vidi, koliko klinov globoko je padel mož?»

Na to vražarica ni bila pripravljena, zato je kar na slepo srečo rekla: «Bilo je 15 klinov!»

Kmetica: «Ni res, 20 jih je bilo!»

Vražarica: «Ali pa je v steklenici tudi vsa moževa voda?»

Kmetica: «Ne, je bila steklenica pre-majhna.»

Vražarica: «Seveda, potem je pet klinov ostalo v vodi, ki ste jo proč zlili!»

PROSVETA

E. R. Burroughs: Tarzanova mladost v džungli. Roman. V. del. Poslovenil — Z. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani. 220 str. Cena broširani knjigi 30 Din, vezani pa 36 Din. — V seriji zanimivih Tarzanovih povesti je izšel peti del: Tarzanova mladost v džungli. Če so bili že prvi štirje romani po svoji napetosti in čudovitem miljeju, v katerem se gibljejo Tarzanovi doživljaji vobče, zanimivo štivo, ima pravkar izišli peti del svojo posebno privlačnost. Razvitek opičjega človeka iz otroka v mladence in moža je v prvih delih manj poudarjen in poleg glavnega dejanja bolj površno orisan; sedanjí peti del pa riše v podrobnem, kako se Tarzan razvija iz divjega opičjega nebolgijca v naravnointeligentnega mladega orjaka. Ves ta razvoj Tarzanov je preprieten z mikavnimi pustolovščinami in segavnimi nagajivostmi, s katerimi se mladi Tarzan zabava v svojem orjaškem prirodnem gledališču in kaže kot misleč človek svojo premoč nad sirovimi silami pragozdnih živali in nad praznovornimi zamorskimi plemeni. — Knjiga se dobiva pri založnici Zvezni knjigarni v Ljubljani in v vseh drugih slovenskih knjigarnah.

MALI OGLASI

Pozor!

Prodaja se pričetna hišica z vrtom, mizarško delavnico in vsem inventarjem. — Pojasnila se dobe v Zgornjih Stozicah št. 84. 16146

Majhna hiša

z vrtom in takoj prostim udobnim stanovanjem, dvajset minut od Celja, se prodaja za 64.000 Din. — Naslov pove uprava «Domovine». 16084

Parcele v Mariboru

uporabne za stavbišča in zemljišča, ležeče med parkom in južnim kolodvorom, se pocali prodajo. — Naslov pri podružnici «Domovine» v Mariboru pod «Št. 101». 16089

Krasno posestvo

arondirano, z lepimi gozdi in poslopjem, prodam. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod značko «Gozd 239». 16082

Delavnica

za kamnoseški, oziroma betonski obrt, s stanovanjem se odda poleg ljubljanskega pokopališča. — Fran Zorman, Ljubljana, Sv. Florijana ul. 23. 16172

Delavnica

pripravna za mizarja ali ključavničarja, se odda. — Naslov pove uprava «Domovine». 16194

Delavnico

za kovaški obrt, z orodjem ali brez njega, vzamem v najem. — Naslov pove uprava «Domovine». 15901

Suhe gobe, letošnje, in zdravilna zelišča

kakor: lapuh, srčna moč, lipovo cvetje, cvetje anrike, perje beladone, jelenov jezik itd. kupuje Sv. Petra nasip V. H. Rohman Sv. Petra nasip Ljubljana 16033

Resnega znanja

želi v svrhu takojšnje ženitve obrtnik (samec) v stalni službi, nekaj nad 30 let star, z gospodsko mirnega značaja, staro 25 do 30 let. — Dopise na upravo «Domovine» pod šifro «Soliden obrtnik 8013». 16064

Mizarško delavnico

z vsem inventarjem, lepo in dobro vpeljeno, prodam zaradi selitve. Potreben kapital 10.000 Din. — Naslov v upravi «Domovine». 16017

Mecsnovih desk

18, 24, 28, 38, 58, 68, od 16 in 18 cm dalje, prve, druge in tretje vrste, 4 m dolge, kupim dva vagona. Dobava meseca avgusta. — Franjo Modic, trgovec z lesom v Celju 15810

Parna mlatilnica

z lokomobilno za 8 konjskih sil se po zelo ugodni ceni prodaja. — Natančna pojasnila daje Alojzij Sterniša, posestnik v Veržetu, p. Križevci pri Ljutomeru.

Prodaja se hiša

15725

s sadnim vrtom v lepi, solnični legi na Gorenjskem. Cena 13.000 Din. — Naslov pove uprava «Domovine».

Prodaja se hiša

v trgu Sevnica. Hiša ima pet sob in dve obokani kleti. Poleg hiše je jako ličen vrt. Hiša se nahaja na prav lepem prostoru blizu kolodvoza. Cena ugodna. — Več se izve v Sevnici št. 160. 47

Sedaj je dober! pravi mož, ko mu je njegova pametna žena zdrgnila hrbet in ude s Fellerjevim bolečine olajšujočim Elsafluidom. Imate li bolečine v udih, nahod, glavobol, zobobol, grče? Ali trpite na slabosti, slabem spanju, nervoznosti? Poizkusite Fellerjev Elsa-Fluid, ki vam bo v hudih dneh dober prijatelj. Zavoj s šestimi dvojnati ali dvema specialnima steklenicama z zavojnico in poštnino za 62 Din v lekarni Evgen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Vedno več priznanja

za izredno dobro manufakturno blago, kakor volneno blago za ženske in moške, delce, krep, batist, saten, hlače, krasne rute, kotenino in platno, ki ga prodaja svojim odjemalcem trdka

FRANC CROBATH, d. z o. z., KRANJ.

Je li prenehanje bolečin vredno ene poizkušnje?

Potem ne toži, temveč poskušaj: LEKARNARJA FELLERJA ELSA-FLUID. Imaš li bolečine v obrazu? Po vsem telesu? Muči te li revmatizem, glavobol, zobobol? Ako si preobčutljiv proti mrzlemu zraku, ti bo drgnjenje s Elsa-Fluidom olajšalo bolečine, te okrepi in osvežilo. Znotraj za želodec, pri krčih, bolečinah nekoliko kapljic na sladkorju. Mnogo izdatneje in bolje delujejo kot francosko žganje, najboljšo sredstvo te vrste! Z zavojnico in poštnino vred stane:

- 1 zavoj s 6 dvojnati ali 2 special. stek. 62 Din.
- 2 zavoja s 6 dvojnati in 2 special. stek. 96 Din.
- 3 zavoji s 12 dvojnati in 2 special. stek. 190 Din.
- 6 zavojev s 18 dvojnati in 6 special. stek. 240 Din.

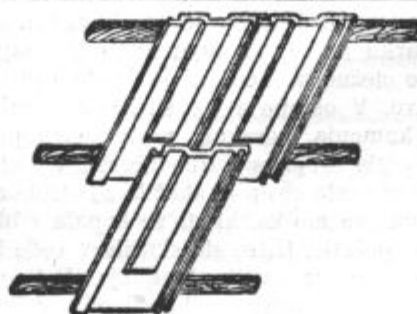
Naročila naj se natančno naslove na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

|| Za dopolnitev zavoja se priporočajo: ELSA-KROG-LICE, milo odvajajo sredstvo z dobrim uspehom. ELSA-RIBJE OLJE krepi slabe otroke in odrasle. ||

Igralci harmonik, pozor!

Kdor si želi ceno in v resnici dobro in lepo harmonike, naj se obrne na Aleša Potočnika, izdelovalca vsakovrstnih harmonik, Selea pri Skofji Loki, Slovenija.

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

rodijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšo proizvedene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Kupujem les

rezan in tesan, hrastove «Belagsposten», za takojšnjo in poznejšo dobavo. — Cenjene ponudbe na upravo «Domovine» pod šifro «Takojšnje plačilo 8020». 16073

Moško kolo

dobro ohranjeno, se prodaja na Selu št. 48. 16442

Suhe gobe, jajca, maslo

kupuje vedno po najboljših dnevnih cenah trgovine Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. Obenem naznanja, da se dobiva v trgovini v Mali Nedelji vsakovrstno železo in vse drugo blago po konkurenčnih cenah.

J. Stjepušin

SISAK

priporoča

boljše tamburiče, strune, partiture in ostale potrebščine za vsa glasbila.

Čudovita iznajdba

v največje veselje vseh čevljarjev in občinstva, ki ljubi zdravlje, stedi denar in zahteva za svoje težko prislužene prihranke res dobro, zdravo in moderno obutev! Prvi morilni in risalni aparati sistem, svetovni patent «Novo»! Vsak čevljar s patentom «Novo» brez ravnila, transporterja in kompliciranih računov mojstrski kroji risar in modelar! Vsak čevljar, napravljen po sistemu «Novo», se prilagodi nogi kot vli! Vsakemu čevljarju najnovejša svetovna moda odprta knjiga! «Novo» je edini predpogoj in temelj procvita čevljarstva obrta in ljudskega zdravlja! «Novo»-čevlji so bodoča znamenja sveta!

Zahtevajte patent «Novo» pri vašem trgovcu s čevljarstvi potrebščinami, občinstvo pa ga naj zahteva pri vsakem boljšem čevljarju. Pišite še danes za pojasnila trdki

Seršen & Stegmüller, Maribor, Koroška cesta 39.

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje

najugodnejše.

Vezane vloge obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poročstvu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.